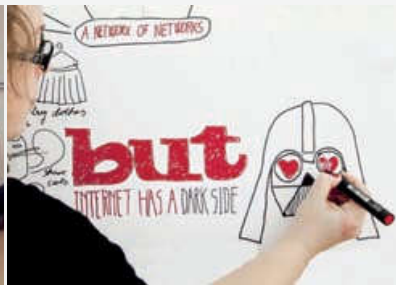

ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ

ΕΝΑ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ
ΤΗΣ ΡΗΤΟΡΙΚΗΣ ΜΙΣΟΥΣ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ ΜΕΣΑ
ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΤΑ ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ

ιδιότητα του πολίτη εκφοβισμός εκπαίδευση στα ανθρώπινα δικαιώματα
εχθρικότητα ανεκτικότητα υπευθυνότητα αντιαθιγγανισμός αλληλεγγύη
ξενοφοβία δικαιοσύνη έγκλημα σεβασμός σεξισμός διαφορετικότητα ρατσισμός
ειρήνη εθνικισμός προκατάληψη συμμετοχή αντισημιτισμός ισότητα ομοφοβία
ασφάλεια αξιοπρέπεια ισλαμοφοβία ελευθερία διάκριση δημοκρατία μίσος

NO HATE
SPEECH
MOVEMENT

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

ΕΠΙΠΕΔΟ 1

ΟΜΑΔΑ 12+

ΔΙΑΡΚΕΙΑ
45'

ΑΣ ΤΟ ΣΥΖΗΤΗΣΟΥΜΕ

Η δραστηριότητα αυτή χρησιμοποιεί την τεχνική συζήτησης 'fishbowl' (γυάλα) για να εξετάσει κοινές προκαταλήψεις για συγκεκριμένες ομάδες στην κοινωνία και προτρέπει τους συμμετέχοντες να κρίνουν επί της ουσίας διαδεδομένες πεποιθήσεις και να αναπτύξουν επιχειρήματα ενάντια στη ρητορική μίσους.

ΘΕΜΑΤΑ Στρατηγικές εκστρατείας, Ρατσισμός και διάκριση, Διαδικτυακός γραμματισμός

ΠΟΛΥΠΛΟΚΟΤΗΤΑ Επίπεδο 1

ΜΕΓΕΘΟΣ ΟΜΑΔΑΣ από 12 και πάνω

ΔΙΑΡΚΕΙΑ 45 λεπτά

- ΣΤΟΧΟΙ
- Να εξετάσουμε προσωπικές προκαταλήψεις και αρνητικά στερεότυπα για συγκεκριμένες ομάδες.
 - Να αναπτύξουμε επιχειρήματα και να εξερευνήσουμε τρόπους αντίδρασης σε εκφράσεις μίσους στο διαδίκτυο.
 - Να καλύψουμε κενά στην κατανόηση και να καλλιεργήσουμε ενσυναίσθηση για ομάδες που συχνά παρεξηγούνται από την κοινωνία.

- ΥΛΙΚΑ
- 3 καρτέκλες
 - Χώρο για να καθίσουν σε κύκλο οι συμμετέχοντες και να μετακινούνται.
 - Μικρά κομμάτια χαρτί και στυλό
 - Ένα καπέλο (ή ένα μικρό δοχείο)

- ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ
- Κόψτε αρκετά μικρά κομμάτια χαρτί: περίπου 2 για κάθε μέλος της ομάδας (συν κάποια εφεδρικά).
 - Ενημερωθείτε εάν υπάρχουν στην ομάδα άνθρωποι που ανήκουν σε μια συνήθη «ομάδα-στόχο». Εάν εκτιμάτε ότι μπορεί να προκύψουν δυσκολίες, πάρτε τα άτομα αυτά στην άκρη εκ των προτέρων και εξηγήστε τους τη δραστηριότητα. Εξηγήστε τους ότι μπορούν να συνεισφέρουν ουσιαστικά στην ομάδα και βεβαιωθείτε ότι δεν αισθάνονται άβολα για τη δραστηριότητα.
 - Ίσως είναι δόκιμο να προετοιμάσετε κάποιες απαντήσεις σε συχνές ανησυχίες ή παρανοήσεις που είναι πιθανό να θίξει η ομάδα.

ΟΔΗΓΙΕΣ

ΠΡΟΑΙΡΕΤΙΚΗ ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Κάτω από τον τίτλο «Πραγματικό Γεγονός», τοποθετήστε σε πίνακα σεμιναρίων / διαφάνεια τις παρακάτω φανταστικές δηλώσεις, ώστε να μπορούν να τις διαβάσουν όλοι οι συμμετέχοντες. Μπορείτε επίσης να προσθέσετε δηλώσεις δικής σας επινόησης.

Πραγματικό γεγονός:

- Εάν όλοι οι μετανάστες επέστρεφαν στις χώρες τους, θα υπήρχαν αρκετές δουλειές για όλους.
- Τα κορίτσια δεν είναι τόσο καλά στα διαδικτυακά παιχνίδια όσο τα αγόρια.
- Επιστημονικές μελέτες έχουν αποδείξει ότι οι Ευρωπαίοι έχουν μικρότερο μυαλό από τους Ασιάτες.
- Η ομοφυλοφιλία είναι μια αναπηρία που θεραπεύεται.

2. Ρωτήστε τους συμμετέχοντες τη γνώμη τους. Μετά από κάποιες απαντήσεις, πείτε τους ότι τα στοιχεία αυτά είναι φανταστικές δηλώσεις! Στην πραγματικότητα, κάθε δήλωση είναι ψευδής. Ζητήστε και πάλι την άποψή τους και, εν συντομία, εξετάστε για ποιο λόγο πίστεψαν οι συμμετέχοντες τις δηλώσεις αυτές (εάν το έκαναν!).
3. Ρωτήστε τους συμμετέχοντες εάν διάβασαν ποτέ κάτι στο διαδίκτυο και είτε ήξεραν ότι δεν ήταν αλήθεια, είτε αναρωτήθηκαν εάν ήταν ή όχι αλήθεια. Έκαναν κάτι για αυτό;

ΚΥΡΙΑ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

4. Εξηγήστε ότι μεγάλο ποσοστό της ρητορικής μίσους και πολλές ρατσιστικές συμπεριφορές οφείλονται σε άγνοια. Άνθρωποι πιστεύουν ή οδηγούνται στο να πιστεύουν πράγματα για ομάδες άλλων ανθρώπων που μπορεί να μην έχουν συναντήσει ποτέ! Ή μπορεί να πιστεύουν πράγματα για ολόκληρες κοινότητες βασιζόμενοι σε πληροφορίες για 1 μόνο άτομο! Όταν τέτοιες ιδέες συζητιούνται ευρέως και κανείς δεν τις αμφισβητεί, αρχίζουν να γίνονται αποδεκτές σαν «γεγονός». Μπορεί να ξεχάσουμε πού ακούσαμε κάτι και να ξεχάσουμε ότι μπορεί να μην ήταν αλήθεια ή ότι ήταν απλά η άποψη κάποιου και να αρχίσουμε να το πιστεύουμε και εμείς.
5. Πείτε στους συμμετέχοντες ότι ο καθένας στο διαδίκτυο μπορεί να παίξει σημαντικό ρόλο εάν αμφισβητήσει τα «γεγονότα» ή τις απόψεις που θα συναντήσει. Το να ρωτάμε «γιατί» ή να εξηγούμε «γιατί όχι» είναι ένα από τα σημαντικότερα πράγματα που μπορούμε να κάνουμε όλοι για να σταματήσουμε την εξάπλωση ψευδών ή κακοπροαίρετων ιδεών. Είναι επίσης ο καλύτερος τρόπος για να καταλήγουμε εμείς οι ίδιοι σε αξιόπιστες απόψεις!
6. Εξηγήστε ότι η δραστηριότητα θα διερευνήσει κάποια αρνητικά «γεγονότα» και απόψεις για συγκεκριμένες ομάδες, που στις μέρες μας είναι πια αποδεκτά από πολλούς. Οι συμμετέχοντες θα προσπαθούν να βρискουν επιχειρήματα και να καταρρίπτουν καθημερινούς μύθους μέσα από τις γνώσεις και εμπειρίες της ομάδας. Θα πρέπει να δουν την άσκηση σαν ευκαιρία να μάθουν περισσότερα, αλλά και να μοιραστούν τις δικές τους γνώσεις / εμπειρίες.

7. Μοιράστε κομμάτια χαρτί, δύο σε κάθε συμμετέχοντα, και μετά βάλτε τα υπόλοιπα σε μια γενική στοίβα, εξηγώντας ότι μπορούν να πάρουν και άλλα χαρτιά εάν χρειαστεί. Ζητήστε από τους συμμετέχοντες να καταγράψουν αρνητικές απόψεις ή δηλώσεις «γεγονότων» που έχουν δει να εκφράζονται για συγκεκριμένες ομάδες, για τις οποίες θα ήθελαν να συζητήσουν. Προτείνετε κάποια παραδείγματα:
 - Οι άνθρωποι θα έπρεπε να μένουν στις χώρες τους και όχι να μετακινούνται οπουδήποτε στον πλανήτη!
 - Η θέση της γυναίκας είναι στο σπίτι: οι γυναίκες πρέπει να σταματήσουν να παίρνουν τις δουλειές από τους άντρες.
 - Οι Ρομά πρέπει να μάθουν να ζουν σύμφωνα με τα έθιμα της χώρας στην οποία βρίσκονται.
8. Πείτε στους συμμετέχοντες ότι δε χρειάζεται να πιστεύουν οι ίδιοι τις δηλώσεις - μπορεί απλά να θέλουν να αναζητήσετε μαζί απαντήσεις σε ευρέως διαδεδομένες πεποιθήσεις. Τα χαρτιά να μην υπογραφούν, αλλά να τοποθετηθούν σε ένα καπέλο ή δοχείο όταν θα είναι έτοιμα.
9. Τοποθετήστε τις τρεις καρτέλες σε ημικύκλιο μπροστά από την ομάδα. Μόνο όσοι θα κάθονται σε μία από τις καρτέλες θα μπορούν να παίρνουν μέρος στη συζήτηση: οι υπόλοιποι θα είναι παρατηρητές.
10. Εξηγήστε ότι θα ξεκινήσετε ζητώντας από τρεις εθελοντές να συμμετάσχουν σε μια συζήτηση. Εάν σε κάποιο σημείο θέλει να παρέμβει κάποιος άλλος μπορεί, αλλά επειδή μπορούν να υπάρχουν μέχρι 3 συζητητές μόνο, θα πρέπει κάποιος να παραχωρήσει τη θέση του. Όποιος θέλει να μπει στη συζήτηση θα πρέπει να έρθει μπροστά και να χτυπήσει απαλά έναν από τους συζητητές στον ώμο. Οι δυο τους θα αλλάξουν θέση και ο αρχικός συζητητής θα γίνει παρατηρητής.
11. Ενθαρρύνετε τους συμμετέχοντες να πλησιάζουν και να εκφράζουν τις απόψεις τους, αλλά και απόψεις που μπορεί να μην είναι απαραίτητα δικές τους. Έτσι μπορούν να έρθουν στην επιφάνεια απόψεις αμφιλεγόμενες, όχι «πολιτικά ορθές» ή και απαράδεκτες και το κάθε θέμα να συζητηθεί διεξοδικά και από πολλές οπτικές γωνίες. Δεν επιτρέπονται προσβλητικά ή επώδυνα σχόλια που να απευθύνονται σε μέλη της ομάδας.
12. Ζητήστε από έναν εθελοντή να διαλέξει μία δήλωση από το καπέλο και να αρχίσει τη συζήτηση. Αφήστε τη συζήτηση να κυλήσει μέχρι να εξαντλήσουν το θέμα οι συμμετέχοντες και να αρχίσουν να επαναλαμβάνονται. Μετά ζητήστε από τρεις εθελοντές να συζητήσουν μια άλλη δήλωση και ξεκινήστε νέο κύκλο συζητήσεων με τους ίδιους κανόνες.
13. Συζητήστε όσο περισσότερες δηλώσεις προλάβετε. Στο τέλος, αφήστε λίγο χρόνο μετά τη συζήτηση για να «χαλαρώσουν τα πνεύματα» και να επανεξετάσετε τη δραστηριότητα σφαιρικά.

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ

Με τις παρακάτω ερωτήσεις, προτρέψτε τους συμμετέχοντες να σκεφτούν εάν η δραστηριότητα άλλαξε τις απόψεις τους ή τους έδωσε επιχειρήματα για να αντιταχθούν σε παραδείγματα προκατάληψης:

- Έμαθε κανείς κάτι που δεν ήξερε πριν;
- Άλλαξε κανείς άποψη για κάποια ομάδα ή κάποιο θέμα;
- Αισθάνεστε πιο έτοιμοι να εμπλακείτε σε συζήτηση με άτομα με προκαταλήψεις; Πιστεύετε ότι μπορεί και να το κάνετε, είτε στο διαδίκτυο είτε εκτός διαδικτύου; Γιατί ναι ή γιατί όχι;

- Πώς θα μπορούσατε να αναμιχθείτε σε παρόμοια συζήτηση στο διαδίκτυο; Τι θα ήταν παρόμοιο; Τι θα ήταν διαφορετικό;
- Τι μπορεί να κάνει κάποιος όταν αμφιβάλλει για μια πεποίθησή του, λόγω έλλειψης σιγουριάς;

ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΕΣ

- Θα πρέπει να γνωρίζετε καλά τις διάφορες ευαισθησίες ή κλίσεις εντός της ομάδας και να ενθαρρύνετε τους συμμετέχοντες να μην τις ξεχνούν κατά τη διάρκεια των συζητήσεων.
- Μπορεί να υπάρχουν κάποια ερωτήματα ή δηλώσεις που οι συμμετέχοντες - ή εσείς - να μην αισθάνεστε ότι μπορείτε να τα αντιμετωπίσετε απευθείας. Γράψτε τα στον πίνακα σεμιναρίων και είτε διερευνήστε τα από μόνοι σας ή αναθέστε στους συμμετέχοντες να κάνουν έρευνα και να επανέλθουν.
- Εάν οι 3 συζητητές δεν καταφέρνουν να βρουν επιχειρήματα ενάντια στις προκαταλήψεις, μη διστάσετε να μπειτε και εσείς στη συζήτηση. Αποφύγετε να το κάνετε πολύ συχνά - ίσως να είναι σκόπιμο να διακόπτετε κατά καιρούς τη συζήτηση και να ρωτάτε εάν υπάρχουν άλλοι στην ομάδα που πιστεύουν ότι μπορούν να προτείνουν κάποια εναλλακτική.
- Είναι σημαντικό να διατηρείτε τη συζήτηση ανοιχτή και οι συμμετέχοντες να αισθάνονται ελεύθεροι να εκφράσουν απόψεις που ενδεχομένως πρεσβεύουν ή απόψεις που θεωρούνται αμφιλεγόμενες, παρότι αναφέρονται συχνά από τα μέσα ενημέρωσης ή την κοινωνία γενικότερα. Παράλληλα, η συζήτηση δε θα πρέπει να καταντήσει μια κακόβουλη και αδικαιολόγητη επανάληψη αρνητικών στερεοτύπων. Ενθαρρύνετε τους συμμετέχοντες να έχουν ύφος διερευνητικό και να διατυπώνουν τα σχόλιά τους με όσο γίνεται περισσότερη ευαισθησία, ακόμα και όταν εκφράζουν αρνητική άποψη για κάποιες ομάδες. Εάν χρειάζεται, προτείνετε τους κάποιες εκφράσεις, για παράδειγμα:
 - «Έχω ακούσει να λένε ότι ...»
 - «Κάποιοι άνθρωποι φαίνεται να πιστεύουν ότι ...»
 - «Μπορείτε να με βοηθήσετε να καταλάβω ...;»
 - «Γιατί μπορεί να είναι λάθος αυτή η άποψη;»
- Προσπαθήστε να ενθαρρύνετε όλους τους συμμετέχοντες να πάρουν μέρος στις συζητήσεις κάποια στιγμή!

ΠΑΡΑΛΛΑΓΕΣ

Αφού συλλέξετε ερωτήσεις από τους συμμετέχοντες, ίσως προτιμάτε να τους αφήσετε λίγο χρόνο να κάνουν μια μικρή έρευνα για κάποια από τα σχόλια πριν ξεκινήσει η συζήτηση. Καλό θα ήταν να μοιραστούν οι ερωτήσεις / δηλώσεις και να ζητήσετε από τους συμμετέχοντες να ετοιμάσουν σύντομα επιχειρήματα γύρω από το θέμα αυτό. Έτσι, η συζήτηση θα γίνει μέσα σε ένα καλύτερο πλαίσιο ευρύτερης κατανόησης. Η δραστηριότητα αυτή μπορεί επίσης να οργανωθεί σαν μια σειρά από ασκήσεις, εάν, για παράδειγμα, επιλέξετε να ασχοληθείτε με τις προκαταλήψεις γύρω από κάποια συγκεκριμένη κοινωνική ομάδα σε κάθε άσκηση ξεχωριστά. Θα μπορούσατε κάθε φορά να προετοιμάζετε - ή να ζητάτε από μια ομάδα εθελοντών από τους συμμετέχοντες να προετοιμάζουν - πληροφορίες για την κατάσταση της συγκεκριμένης ομάδας στη χώρα σας.

Οι συμμετέχοντες μπορούν να δημιουργήσουν ενημερωτικά βίντεο με εναλλακτικές πληροφορίες σε σχέση με τις ευρέως διαδεδομένες πεποιθήσεις. Χρησιμοποιήστε τον ιστότοπο της εκστρατείας No Hate Speech Movement για να μοιραστείτε αυτά τα βίντεο με μηνύματα και να ενημερώσετε και άλλους ανθρώπους για την πραγματική κατάσταση.

ΙΔΕΕΣ ΓΙΑ ΔΡΑΣΗ

Καλό είναι οι συμμετέχοντες να ενθαρρύνονται να διερευνούν θέματα που δεν εξετάστηκαν εκτενώς κατά τη συζήτηση και μετά να αναφέρουν τα ευρήματά τους στην ομάδα.

Μπορούν να ξεκινήσουν δημιουργώντας έναν κατάλογο «μύθων προς κατάρριψη». Μπορεί να περιλαμβάνει κάποιες από τις πιο συχνές προκαταλήψεις για ορισμένους στόχους μίσους, μαζί με επιχειρήματα, πληροφορίες ή στατιστικές που αναιρούν αυτές τις προκαταλήψεις. Μπορείτε να δημοσιεύσετε τον κατάλογο αυτό στον ιστότοπο No Hate Speech Movement για να βοηθήσετε άλλους διαδικτυακούς ακτιβιστές.

Επίσης, θα μπορούσατε να αρχίσετε να αναπτύσσετε με την ομάδα έναν κατάλογο με αντεπιχειρήματα που θα μπορούν να χρησιμοποιούν οι συμμετέχοντες όταν αντιμετωπίζουν προκαταλήψεις ή ρατσιστικό λόγο στο διαδίκτυο. Επιπλέον, είναι σημαντικό να συζητήσετε πώς μπορούν να παρουσιάζουν τα επιχειρήματα αυτά στο διαδίκτυο, με χιούμορ, μοίρασμα πληροφοριών ή συνδέσμων, κλπ.